ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 29.11.2005
COM(2005) 620 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόληψη και καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με την ενίσχυση του συντονισμού σε εθνικό επίπεδο και με τη βελτίωση της διαφάνειας των οργανισμών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η καθιέρωση μέτρων για να αποτραπεί η πρόσβαση τρομοκρατών στους οικονομικούς πόρους αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της ΕΕ όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Αυτό υπογραμμίζεται στο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας[1] και στις δηλώσεις του Συμβουλίου που ακολούθησαν τις επιθέσεις στη Μαδρίτη και το Λονδίνο[2]. Η πολιτική της ΕΕ στον τομέα αυτό προσδιορίζεται σαφέστερα στην ανακοίνωση της Επιτροπής του Οκτωβρίου 2004[3] και στη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας του Δεκεμβρίου 2004[4]. Όλα αυτά τα μέτρα δείχνουν καθαρά ότι στόχος δεν είναι μόνο να αποτραπεί η πρόσβαση των τρομοκρατών σε πόρους χρηματοδότησης αλλά και να αξιοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες σε όλες τις πτυχές των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την αντιμετώπιση τρομοκρατικών ενεργειών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στη δήλωσή του για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας της 25ης Μαρτίου 2004, ζήτησε από τα κράτη μέλη «να αυξήσουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών, των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των ιδιωτικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να διευκολυνθούν οι ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας»[5]. Στη δήλωση αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να εξετάσει τρόπους βελτίωσης των κανόνων λειτουργίας και της διαφάνειας των οργανισμών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ("ΟΜΚΧ") που μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τρομοκράτες για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους. Η ανακοίνωση αυτή συνοψίζει τα βασικά στοιχεία που αφορούν την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Το πρώτο μέρος αφορά τα προβλήματα συντονισμού σε εθνικό επίπεδο. Το δεύτερο μέρος ασχολείται με τα ευάλωτα σημεία του μη κερδοσκοπικού τομέα όσον αφορά τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και στο παράρτημα της παρούσας ανακοίνωσης περιέχεται σύσταση προς τα κράτη μέλη και πλαίσιο κώδικα δεοντολογίας για τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

---

1 Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας 10586/04 της 15ης Ιουνίου 2004 (έγγραφο του Συμβουλίου)

2 Δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας της 25ης Μαρτίου 2004. Δήλωση του Συμβουλίου σχετικά με την απάντηση της ΕΕ στις βομβιστικές επιθέσεις του Λονδίνου που εκδόθηκε από την έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις 13 Ιουλίου 2005.

3 Ανακοίνωση της Επιτροπής για την πρόληψη και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας της 20.10.2004 COM (2004) 700

4 «Καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» που υποβλήθηκε από τον Γενικό Γραμματέα/ Ύπατο Εκπρόσωπο και την Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. 16089/04 της 14ης Δεκεμβρίου 2004 (έγγραφο του Συμβουλίου)

5 Στο πλαίσιο των σαράντα συστάσεων της Ειδικής Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης προσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η σύσταση 31 ζητεί από τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι «οι αρμόδιοι για τη χάραξη πολιτικής, οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών, οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου και οι αρχές εποπτείας διαθέτουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς που τους επιτρέπουν να συνεργάζονται και, ενδεχομένως, να συντονίζουν τις ενέργειές τους στο εθνικό επίπεδο όσον αφορά τη συνεργασία και την εφαρμογή πολιτικών και δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης προσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

ΜΕΡΟΣ Ι – ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Η αξιολόγηση της τρομοκρατίας από ομόλογους φορείς ("εθνικά συστήματα καταπολέμησης της τρομοκρατίας: βελτίωση του εθνικού μηχανισμού και της ικανότητας όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας")[6] αποδείχθηκε πολύτιμο εργαλείο βοήθειας των κρατών μελών όσον αφορά την αξιολόγηση των εθνικών συστημάτων που διαθέτουν για την καταστολή της τρομοκρατίας. Η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας εντάσσεται στο πεδίο της αξιολόγησης από ομόλογους φορείς. Ωστόσο, το μέγεθος του εγχειρήματος ήταν τόσο μεγάλο, ώστε η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας δεν αντιμετωπίστηκε πάντα λεπτομερώς ούτε στις εκθέσεις των κρατών μελών ούτε στις σχετικές συστάσεις. Για τον λόγο αυτό, ο προβληματισμός πρέπει να εστιαστεί στους εθνικούς μηχανισμούς για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και να συμπεριλάβει ενδεχομένως αυτή την πτυχή στη συνέχιση της αξιολόγησης από ομόλογους φορείς με βάση τα συμπεράσματα της παρούσας ανακοίνωσης.

Το πρόγραμμα της Χάγης ορίζει ότι το απλό γεγονός ότι οι πληροφορίες διέρχονται τα σύνορα πρέπει να είναι πλέον άνευ αντικειμένου στην ΕΕ[7]. Ωστόσο, η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αρμόδιων αρχών στην ΕΕ εξαρτάται από το συνολικό και αποτελεσματικό συντονισμό σε εθνικό επίπεδο, ώστε να προσδιορίζονται και να διασταυρώνονται τα στοιχεία, να αναλύονται οι σχετικές πληροφορίες και να παράγονται αξιόπιστες και υψηλής ποιότητας πληροφορίες για την εγκληματικότητα. Ο καλός συντονισμός της ανταλλαγής πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο είναι απαραίτητος για την αποτελεσματική εφαρμογή της «αρχής της διαθεσιμότητας»[8], δεδομένου ότι χωρίς τον συντονισμό αυτό και χωρίς την παραγωγή πληροφοριών υψηλής ποιότητας σχετικά με την εγκληματικότητα, υπάρχει κίνδυνος να διακυβευτεί η διαθεσιμότητα των επιδιωκόμενων δεδομένων και πληροφοριών στο επίπεδο της ΕΕ.

Η στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας κάλεσε την Επιτροπή να αξιολογήσει τις εθνικές δομές συντονισμού μεταξύ των διαφόρων υπουργείων, αρχών και άλλων φορέων που ασχολούνται με δραστηριότητες για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΧΤ). Ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να εξετάσει άλλες πιθανές μεθόδους συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των υπηρεσιών πληροφοριών, αφενός, και του ιδιωτικού τομέα, αφετέρου. Η ανάλυση της Επιτροπής βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις απαντήσεις του ερωτηματολογίου που στάλθηκε, στα μέσα Μαρτίου 2005, στα είκοσι πέντε κράτη μέλη καθώς και στις συζητήσεις με την Ευρωπόλ και τους εκπροσώπους του κλάδου.

Τα κράτη μέλη, στις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο αυτό, επιβεβαίωσαν ότι μεταξύ των κρατικών οργάνων που ασχολούνται με την καταπολέμηση της χρηματοδότηση της τρομοκρατίας περιλαμβάνονται τα Υπουργεία Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Εξωτερικών Υποθέσεων και το Δημόσιο Ταμείο καθώς και η μονάδα

---

6 Μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, το Συμβούλιο των υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Σεπτεμβρίου 2001 δρομολόγησε αξιολόγηση των εθνικών συστημάτων καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

7 Το πρόγραμμα της Χάγης: ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2004, 16054/04 (έγγραφο του Συμβουλίου). Βλέπε επίσης την πρόταση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου για την ανταλλαγή πληροφοριών βάσει της αρχής της διαθεσιμότητας COM(2005)490 της 12.10.2005

8 Βλέπε δεύτερο μέρος του προγράμματος της Χάγης σχετικά με τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών με σκοπό την επιβολή του νόμου.

χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η ειδική αστυνομία δίωξης οικονομικών εγκλημάτων, οι εισαγγελικές αρχές, οι τελωνειακές αρχές, οι φορολογικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες πληροφοριών, οι φορείς ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα και η Κεντρική Τράπεζα (εφεξής οι "αρμόδιοι φορείς").

Πολλά κράτη μέλη υπογράμμισαν τα πλεονεκτήματα που εξασφαλίζει ο συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων φορέων:

> "…οι εκπρόσωποι της πλειοψηφίας των αρμόδιων οργάνων συνέρχονται και ανταλλάσσουν άμεσα χρήσιμες πληροφορίες, τις αξιολογούν και, σε συναινετική βάση, επεξεργάζονται το τελικό προϊόν για τους αρμόδιους λήψης αποφάσεων. Οι ανταλλαγές απόψεων που συνεπάγονται αυτές οι άμεσες συνεδριάσεις εμπειρογνωμόνων είναι ιδιαίτερα χρήσιμες όπως και η δυνατότητα αντιμετώπισης επιμέρους θεμάτων στο πλαίσιο μιας σφαιρικής προσέγγισης[9]."

Ο συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ενδιαφερόμενων εθνικών υπηρεσιών τονίστηκε στο έγγραφο του Συμβουλίου για τις βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα οικονομικού χαρακτήρα κατά της τρομοκρατίας[10]. Η ανάλυση της παρούσας ανακοίνωσης είναι συμβατή με την προσέγγιση αυτή και αποσκοπεί στη συμπλήρωσή της.

Η ανάλυση των δομών συντονισμού των κρατών μελών αποκαλύπτει i) ορισμένες βέλτιστες οριζόντιες πρακτικές με σκοπό την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ **όλων** των αρμόδιων φορέων και ii) τομείς στους οποίους ειδικά μέτρα **ορισμένων** σχετικών φορέων μπορούν να ενισχύσουν τον συντονισμό και την ανταλλαγή των πληροφοριών. Οι βέλτιστες πρακτικές αφορούν το μέρος 1, ενώ τα θέματα συντονισμού που αφορούν ειδικά ορισμένους αρμόδιους φορείς ορίζονται στο μέρος 2. Το μέρος 3 ασχολείται με θέματα που αφορούν τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων φορέων και του ιδιωτικού τομέα. Σε όλες τις περιπτώσεις, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους κανόνες στον τομέα της προστασίας των δεδομένων και να προβλεφθούν εγγυήσεις για την ακρίβεια των πληροφοριών που τηρούνται στις σχετικές βάσεις δεδομένων.

1. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Από την ανάλυση των δομών του εθνικού συντονισμού προκύπτουν ορισμένες βέλτιστες οριζόντιες πρακτικές για την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο μεταξύ όλων των αρμόδιων φορέων και μπορούν να εξαχθούν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1.1. Για τη στήριξη της πολιτικής συντονισμού, πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός εθνικού πλαισίου που να περιλαμβάνει όλους τους αρμόδιους φορείς. Η δομή αυτή θα βοηθήσει στη χάραξη, με συναινετική διαδικασία, εθνικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΧΤ) και θα προωθήσει την αξιοπιστία, την κατανόηση και την εμπιστοσύνη μεταξύ των σχετικών αρχών. Βασικό έργο της στρατηγικής αυτής είναι η θέσπιση κοινού προγράμματος για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η εκπόνηση κοινής μελέτης των απειλών και των κινδύνων της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της

---

[9] Απάντηση της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Δημοκρατίας της Σλοβενίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση στο ερωτηματολόγιο της Επιτροπής.

[10] Έγγραφο του Συμβουλίου 13851/4/04, αναθ. 4.

τρομοκρατίας και η διενέργεια άλλων κοινών ερευνών[11]. Απαιτείται η δημιουργία δομών που να εξασφαλίζουν ότι ζητείται η γνώμη των αρμόδιων φορέων και ότι τους δίνεται η δυνατότητα να συμβάλλουν και να κυρώνουν τις κοινές αναλύσεις των πληροφοριών σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούν οι τρομοκράτες για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους. Επίσης, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η συμμετοχή στο έργο αυτό κατάλληλων αντιπροσώπων του ιδιωτικού τομέα.

1.2. Για την αντιμετώπιση επιχειρησιακών θεμάτων, πρέπει να εξεταστεί η ενδεχόμενη συγκέντρωση αρμόδιων φορέων από διάφορες υπηρεσίες όπως είναι οι υπηρεσίες πληροφοριών, οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου, οι εισαγγελικές αρχές, οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ), οι φορολογικές υπηρεσίες και οι φορείς ρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η ομάδα αυτή θα μπορούσε να έχει ως αποστολή να προβεί στην ανάλυση των υπό διερεύνηση φακέλων από πολλές οπτικές γωνίες, πράγμα που μπορεί να έχει τα εξής επιχειρησιακά πλεονεκτήματα: i) να αποκαλύψει δρόμους που διαφορετικά θα παρέμειναν απαρατήρητοι, ii) να συστήσει αλλαγές σχετικά με τον τρόπο που διεξάγονται οι έρευνες και να ελέγξει αν βασίζονται στη συλλογή πληροφοριών, iii) να αποφεύγονται οι άχρηστες επαναλήψεις, iv) να συμβάλλει στη κατάρτιση δεσμών μεταξύ υπόπτων, v) να διευκολύνει την κοινή αξιολόγηση των σχετικών ερευνών.

1.3. Ο επιχειρησιακός συντονισμός μπορεί να ενισχυθεί περισσότερο χάρη στα εθνικά δίκτυα κάθε κράτους μέλους για τη σύνδεση των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) με τα όργανα κοινοποίησης, αφενός, και με τους αρμόδιους φορείς, αφετέρου. Κατ'αυτόν τον τρόπο θα δημιουργηθεί ένα αυτοματοποιημένο αλλά ασφαλές ηλεκτρονικό περιβάλλον για την παραλαβή, την επεξεργασία και τη διάδοση χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Το περιβάλλον αυτό θα καταστήσει δυνατή την άμεση διαβίβαση πληροφοριών από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε ειδικές βάσεις δεδομένων των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ), τη στήριξη της ηλεκτρονικής παραγωγής χρηματοοικονομικών πληροφοριών στο πλαίσιο των ΜΧΠ και θα βοηθήσει την αυτοματοποιημένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ και των αρμόδιων φορέων. Η πρόταση αυτή εξετάζεται επί του παρόντος στο πλαίσιο του προγράμματος FIU NET.

1.4. Ελάχιστοι κανόνες για τη συγκέντρωση, ανάλυση και διάδοση πληροφοριών. Η καθιέρωση ελάχιστων κανόνων θα διευκολύνει την παραγωγή και την ανταλλαγή πληροφοριών καθώς και την προώθηση μιας προσέγγισης βασισμένης στις πληροφορίες και στους κινδύνους. Οι κανόνες αυτοί πρέπει να υπογραμμίζουν την ανάγκη επωφελούς και αξιόπιστης αξιοποίησης των εν λόγω πληροφοριών και την κοινή υποχρέωση ταχείας διαβίβασης των πληροφοριών αυτών στο εξουσιοδοτημένο προσωπικό των αρμόδιων φορέων.

1.5. Η καθιέρωση ελάχιστων κανόνων για την επεξεργασία των πληροφοριών όπως είναι τα επίπεδα εμπιστευτικότητας, η πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες, οι κωδικοί διαχείρισης των εγγράφων, θα διευκολύνουν και θα επεκτείνουν την ταχεία και αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων φορέων.

---

[11] Ένα κράτος μέλος υπογράμμισε την αξία της κοινής ανάλυσης των τακτικών θεματικών ερευνών όπως είναι η παράνομη διακίνηση κεφαλαίων σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

1.6. **Η μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών πρέπει να στηρίζει και να συμπληρώνει το σύνολο των δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.** Με την ενσωμάτωση της συνεισφοράς ενός οργάνου αρμόδιου για τον συντονισμό της ΚΧΤ στη γενικότερη προσπάθεια για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες θα καταστούν αναπόσπαστο μέρος της καταπολέμησης των τρομοκρατικών ενεργειών. Κατά αυτόν τον τρόπον πρέπει να καλυφθούν τα κενά που υπάρχουν ανάμεσα στην ειδική αστυνομία για την ΚΧΤ, την αστυνομία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τις υπηρεσίες πληροφοριών.

2. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

2.1. Ορισμένα κράτη μέλη δήλωσαν ότι **είχαν εντάξει σε τυπική δομή τις ανταλλαγές πληροφοριών για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μεταξύ των υπουργείων οικονομικών, εσωτερικών υποθέσεων και δικαιοσύνης** και περιέγραψαν την νέα ώθηση που έδωσε η διαδικασία αυτή στην καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας φέρνοντας κοντά τις υπηρεσίες πληροφοριών, τις ειδικές αστυνομικές δυνάμεις και τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ).

2.2. Ορισμένα κράτη μέλη απαρίθμησαν τα πλεονεκτήματα που μπορούν να προκύψουν με τη δημιουργία ενός **διυπηρεσιακού οργάνου επιφορτισμένου με τον εντοπισμό, την ανίχνευση και τη δέσμευση των προϊόντων εγκληματικών ή τρομοκρατικών δραστηριοτήτων.** Αυτά τα "όργανα διερεύνησης αυτών των προϊόντων" που χρησιμοποιούν άκρως εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες στον τομέα των οικονομικών ερευνών, πρέπει να μπορούν να στηρίζονται επίσης στις αρμοδιότητες της αστυνομίας, των εισαγγελικών αρχών, των φορολογικών υπηρεσιών, των τελωνείων και άλλων σχετικών υπηρεσιών και να αποτελούν πηγή τεχνογνωσίας για όλες τις αντιτρομοκρατικές έρευνες (καθώς και για άλλες σοβαρές μορφές εγκληματικότητας).

2.3. Τα κράτη μέλη πρέπει να **προωθούν την ευαισθητοποίηση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου για τον ρόλο που μπορούν να παίξουν οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών στις προσπάθειες καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας** και άλλων μορφών εγκληματικότητας. Η χρησιμοποίηση μνημονίων συμφωνίας μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και άλλων υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει στον καθορισμό ενός πλαισίου για την αποτελεσματική πρόσβαση στις οικονομικές πληροφορίες.

2.4. Οι εμπειρογνώμονες για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΧΤ) στο πλαίσιο των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) πρέπει να έχουν **την απαιτούμενη άδεια πρόσβασης σε διαβαθμισμένες πληροφορίες**, ώστε να μπορούν να συγκεντρώνουν και να διαβιβάζουν οικονομικές πληροφορίες και να τις αναλύουν από κοινού με τις υπηρεσίες χρηματοοικονομικών πληροφοριών ή με άλλους αρμόδιους φορείς που ασχολούνται με την επεξεργασία κωδικοποιημένων δεδομένων. Επίσης, πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη πρόσβασης σε διαβαθμισμένες πληροφορίες στο πλαίσιο άλλων αρμόδιων φορέων, έτσι ώστε οι ταξινομημένες πληροφορίες να μπορούν να διαβιβάζονται και, ενδεχομένως, να αναλύονται από κοινού.

Βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των αρμόδιων φορέων

2.5. Ο συντονισμός στο πλαίσιο της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΧΤ) θα μπορούσε να διευκολυνθεί εάν **οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) διέθεταν ειδική μονάδα για την ΚΧΤ**, πράγμα το οποίο εξασφαλίζει τον στενότερο συντονισμό με τους εμπειρογνώμονες της ΚΧΤ και των αντιτρομοκρατικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο άλλων αρμόδιων φορέων. Αυτοί οι εξειδικευμένοι εμπειρογνώμονες για την ΚΧΤ στο πλαίσιο των ΜΧΠ από τη στιγμή που είναι καλά ενημερωμένοι για τις τυπολογίες χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μπορούν να διευκολύνουν την επισήμανση περιπτώσεων υψηλού κινδύνου και την καθιέρωση προτεραιοτήτων. Αυτές οι μονάδες εμπειρογνωμόνων πρέπει να εξασφαλίζουν διυπηρεσιακή προσέγγιση μέσω του δομημένου συντονισμού με την αστυνομία, τις εισαγγελικές αρχές και τις υπηρεσίες πληροφοριών. Οι μονάδες αυτές πρέπει να ενθαρρύνονται να συγκρίνουν τις προσεγγίσεις τους με τους ομόλογούς τους σε άλλα κράτη μέλη.

2.6. Για να ενισχυθεί η αμοιβαία κατανόηση, ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει καμία τυπική δομή, τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν την **απόσπαση ανακριτών, εισαγγελέων, οικονομικών ερευνητών, αναλυτών και άλλων επαγγελματιών στο πλαίσιο των ΜΧΠ** καθώς και προς και από άλλους αρμόδιους φορείς.

2.7. **Οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να έχουν σαφή αντίληψη του ρόλου του καθενός και να εφαρμόζουν συστήματα που να καθιστούν δυνατή την ταχεία διαβίβαση των πληροφοριών στα άτομα που είναι τα πλέον κατάλληλα για να λάβουν τις δέουσες αποφάσεις.** Έτσι, οι αστυνομικές και δικαστικές πληροφορίες σχετικά με γνωστούς υπόπτους θα μπορούν να διαβιβάζονται γρήγορα στους υπαλλήλους του υπουργείου εξωτερικών που είναι επιφορτισμένοι να ζητούν από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών την εφαρμογή προληπτικών περιοριστικών μέτρων οικονομικού χαρακτήρα (κυρώσεων) σε σχέση με τα κεφάλαια και τα περιουσιακά στοιχεία αυτών των υπόπτων. Οι αρμόδιες για την έρευνα αρχές πρέπει να καθορίζουν εάν πληρούνται οι απαιτήσεις για την εφαρμογή διοικητικών μέτρων δέσμευσης και να διερωτώνται κατά πόσο η δέσμευση αυτή είναι σκόπιμη. Αν η απάντηση είναι καταφατική, πρέπει να υποβάλλουν αίτηση για την εφαρμογή αυτών των μέτρων. Ομοίως, όταν γίνεται κατάσχεση χρημάτων, είτε στα σύνορα από τις τελωνειακές αρχές είτε αλλού, και εάν υπάρχει υποψία ότι μπορεί να έχουν σχέση με τρομοκρατικές ενέργειες, πρέπει να ενημερώνονται οι ΜΧΠ, ώστε να πολλαπλασιάζονται οι πιθανότητες εξεύρεσης σχετικών πληροφοριών.

Εξασφάλιση της βέλτιστης χρησιμοποίησης των οικονομικών πληροφοριών

2.8. **Χρησιμοποίηση λέξεων κλειδιών, ονομάτων κλειδιών και άλλων αναγνωριστικών κωδικών για την ενθάρρυνση της άμεσης αναγνώρισης ύποπτων συναλλαγών που μπορεί να σχετίζονται με τρομοκρατικές ενέργειες.** Πρέπει να καθιερωθούν κατάλληλες μορφές συνεργασίας μεταξύ των ΜΧΠ και των ειδικών επιχειρησιακών υπηρεσιών, κυρίως για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ύποπτες συναλλαγές για λόγους ενημέρωσης και, ενδεχομένως, για την αποτροπή πραγματοποίησης τρομοκρατικών ενεργειών.

Συνδυασμός των αρμοδιοτήτων

2.9. **Τα καθήκοντα που συνεπάγεται η ΚΧΤ είναι τόσο σύνθετα που συχνά απαιτείται ο συνδυασμός τεχνογνωσίας και εμπειρογνωμοσύνης. Για**

παράδειγμα, πρέπει να επιτρέπεται η απόσπαση εμπειρογνωμόνων με συμπληρωματικές δεξιότητες σε ad hoc βάση για ένα δεδομένο έργο, έρευνα ή δίωξη. Ένα κράτος μέλος κατέδειξε αυτή την πραγματικότητα αναφέροντας το παράδειγμα δομών που δίνουν τη δυνατότητα και διευκολύνουν μια εισαγγελική αρχή ειδικευμένη στα δημοσιονομικά εγκλήματα να συνεργάζεται με μια άλλη εισαγγελική αρχή ειδικευμένη στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας για την αντιμετώπιση περιπτώσεων σχετικών με την ΚΧΤ.

Ευαισθητοποίηση του ευρέος κοινού

2.10. Τα κράτη μέλη, εκτός από το καθήκον να εξασφαλίζουν ότι οι υπάλληλοι των οργάνων κοινοποίησης είναι ενημερωμένοι για τις τυπολογίες και τις απειλές, πρέπει, σε συνεργασία με τα χρηματοπιστωτικά και άλλα ιδρύματα, να εξασφαλίζουν ότι οι **χρήστες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ενημερώνονται για τον τρόπο με τον οποίον μπορούν να συνδράμουν τις προσπάθειες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα** για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλων δημοσιονομικών εγκλημάτων.

3. ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι τόσο οι δημοσιονομικές πληροφορίες αυτές καθαυτές που τηρούνται από τις τράπεζες και από άλλα ιδρύματα που είναι ζωτικής σημασίας για τις προσπάθειες επιβολής του νόμου, αλλά περισσότερο τα *στοιχεία* που μπορούν να παράσχουν οι πληροφορίες αυτές. Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται ο καλός συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων φορέων και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (καθώς και μεταξύ άλλων οργάνων κοινοποίησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), έτσι ώστε οι απαιτούμενες πληροφορίες να μπορούν να επιτευχθούν εύκολα και γρήγορα με βάση την κατάλληλη καθοδήγηση των αρμόδιων φορέων[12]. **Οι πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιες αρχές μπορούν να εμπλουτιστούν με τις πληροφορίες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.** Για παράδειγμα, σε μερικά κράτη μέλη βρέθηκαν σημαντικοί δείκτες χάρη στην ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως είναι στοιχεία σχετικά με πλαστά έγγραφα, με σκοπό την αναγνώριση και τον εντοπισμό υπόπτων.

Πρόσβαση στις οικονομικές πληροφορίες του ιδιωτικού τομέα

3.1. Μέτρα που δίνουν τη δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές να γνωρίζουν εάν ένα πρόσωπο που υπόκειται σε έρευνα κατέχει ή κατείχε τραπεζικό λογαριασμό και να αποκτούν λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους λογαριασμούς αυτούς και τις τραπεζικές συναλλαγές σύμφωνα με το άρθρο 32 της τρίτης οδηγίας[13]

---

12 Η διεθνής συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων φορέων πρέπει να είναι σύμφωνη με το άρθρο 28 της τρίτης οδηγίας για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και πρέπει να ενθαρρύνει και να μην περιορίζει τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ.

13 Το άρθρο 32 της τρίτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ορίζει ότι «Τα κράτη μέλη απαιτούν τα πιστωτικά και τα χρηματοπιστωτικά τους ιδρύματα να διαθέτουν συστήματα που να τους δίνουν τη δυνατότητα να ανταποκρίνονται ταχέως και πλήρως σε κάθε αίτηση της ΜΧΠ ή κάθε άλλης αρχής η οποία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο θέλει να πληροφορηθεί για το κατά πόσο κατά τη διάρκεια των πέντε τελευταίων ετών τα ιδρύματα αυτά έχουν ή είχαν συνάψει επιχειρησιακή σχέση με συγκεκριμένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα καθώς και σχετικά με τη φύση αυτής της επιχειρησιακής σχέσης»

για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Μερικά κράτη μέλη, απαντώντας στο ερωτηματολόγιο που προαναφέρθηκε, υπογράμμισαν τα πλεονεκτήματα ενός εθνικού μητρώου τραπεζικών λογαριασμών για την εξασφάλιση της ταχείας αναγνώρισης ύποπτων κεφαλαίων και λογαριασμών. Τα «μητρώα» αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν στοιχεία όπως είναι η ενιαία κεντρική βάση δεδομένων (που ενημερώνεται διαρκώς) μέχρι κρυπτογραφημένους καταλόγους πελατών που τηρούνται και ελέγχονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών ("ΜΧΠ"), έχοντας πρόσβαση στα μητρώα αυτά με βάση τη δήλωση ύποπτης πράξης, θα μπορεί να προσδιορίζει με τη διαδικασία θετικής ή αρνητικής απάντησης («hit/ no hit») κατά πόσον ένας ύποπτος έχει ή είχε τραπεζικό λογαριασμό με ένα συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Η εναλλακτική λύση είναι να επιτραπεί στις υπηρεσίες επιβολής του νόμου που διενεργούν έρευνες για εικαζόμενη περίπτωση χρηματοδότησης της τρομοκρατίας να ζητούν από τη ΜΧΠ να πληροφορείται στο πλαίσιο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων κατά πόσον ο ύποπτος έχει ή είχε λογαριασμό. Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις εργασίες της σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα για να αξιολογήσει τα πρότυπα εφαρμογής του άρθρου 32 της προαναφερθείσας οδηγίας.

3.2. Ορισμένες πληροφορίες δείχνουν ότι οι τρομοκράτες έχουν χρησιμοποιήσει γνωστές επιχειρήσεις μεταφοράς κεφαλαίων με υποκαταστήματα σε διάφορα κράτη μέλη για να προβούν σε διάφορες μικρές μεταφορές πιστώσεων που προορίζονται για πρόσωπα που έχουν σχέσεις με εξτρεμιστικές ομάδες. Οι μεταφορές αυτές αν εξεταστούν χωριστά, φαίνονται νόμιμες, αλλά αν εξεταστούν συνολικά μπορεί να εγείρουν υποψίες. **Οι επιχειρήσεις μεταφοράς πιστώσεων και εμβασμάτων πρέπει οπωσδήποτε να διαθέτουν συστήματα που να τους επιτρέπουν** να συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα σχετικά με τις πληροφορίες που αφορούν τον διατάκτη καθώς και την προσέγγιση για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που βασίζεται στην αξιολόγηση των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων μέτρων για την παρακολούθηση των υπόπτων συναλλαγών.

3.3. Οι κανόνες ορθής πρακτικής δείχνουν ότι κάθε ύποπτη δραστηριότητα πρέπει να δηλώνεται στη ΜΧΠ **ακόμα και αν δεν αφορά συγκεκριμένη συναλλαγή**, όπως είναι η άρνηση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος να ανοίξει ένα λογαριασμό, για παράδειγμα όταν ένα άτομο έχει υποβάλει αίτηση να ανοίξει λογαριασμό, χωρίς να παρέχει τις δέουσες πληροφορίες για την αναγνώρισή του, η οποία δημιουργεί υποψίες.

Προώθηση της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα

3.4. Να ενθαρρυνθεί η αποτελεσματική λειτουργία των ***επιτροπών συνδέσμου*** **μεταξύ ενός ή περισσότερων αρμόδιων φορέων καθώς και των αντιπροσώπων των πιστωτικών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και άλλων οργάνων κοινοποίησης.** Οι τακτικές συναντήσεις των επιτροπών συνδέσμου, υπό την προεδρία του εθνικού συντονιστικού οργάνου της ΚΧΤ ή/και της ΜΧΠ, είναι ένα εξαιρετικό μέσο για την κινητοποίηση και την ευαισθητοποίηση του ιδιωτικού τομέα, για την ενημέρωσή του σχετικά με τις τρέχουσες εργασίες όσον αφορά τις τυπολογίες καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την ενημέρωση των δεικτών κινδύνου. Εκτός από τις δομημένες επιτροπές συνδέσμου,

πρέπει να υπάρχουν σημεία επαφής ειδικά για θέματα ΚΧΤ στο πλαίσιο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με σκοπό την επίσπευση και τη διευκόλυνση των επαφών μεταξύ της ΜΧΠ και άλλων αρμόδιων φορέων. Η τακτική ανατροφοδότηση των οργάνων κοινοποίησης θα τους δώσει τη δυνατότητα να εξασφαλίζουν την υποβολή εκθέσεων υψηλής ποιότητας στις ΜΧΠ.

3.5. Τα όργανα κοινοποίησης που ασκούν τη δραστηριότητά του σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν για τον συντονισμό των εθνικών στελεχών που είναι αρμόδια για θέματα συμμόρφωσης («compliance officers»), για παράδειγμα με τη δημιουργία **«ευρωπαϊκής δομής συμμόρφωσης»**. Στόχος αυτής της δομής είναι να δημιουργήσει δεσμούς μεταξύ των ύποπτων συναλλαγών που επισημάνθηκαν σε δυο ή περισσότερα κράτη μέλη και να επιβεβαιώσει ή να ενισχύσει τις υποψίες σε περίπτωση σχετικών συναλλαγών με αφετηρία ή προορισμό δυο ή περισσότερα κράτη μέλη.

3.6. **Η απόσπαση, ακόμη και για μικρό χρονικό διάστημα, προσωπικού της αστυνομίας δίωξης οικονομικών εγκλημάτων, των ΜΧΠ ή των υπηρεσιών πληροφοριών στο πλαίσιο των κατόχων δεδομένων του ιδιωτικού τομέα, πρέπει να ενθαρρύνεται.** Κατά αυτόν τον τρόπο, ο δημόσιος τομέας θα κατανοήσει καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο ο ιδιωτικός τομέας διαχειρίζεται τα δεδομένα αυτά καθώς και τις ενδεχόμενες ευκολίες ή δυσκολίες που αντιμετωπίζονται κατά την ανάκληση ορισμένων πληροφοριών.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΤΑ ΕΥΑΛΩΤΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΟΜΚΧ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ Η ΑΛΛΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωση που εξέδωσε τον Οκτώβριο 2004 σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, πρότεινε τη δυνατότητα καθιέρωσης ενός κώδικα δεοντολογίας για τον περιορισμό των κινδύνων καταχρηστικής χρησιμοποίησης του μη κερδοσκοπικού τομέα[14]. Η σύσταση και το πλαίσιο του κώδικα δεοντολογίας που παρουσιάζεται στο έγγραφο αυτό αποτελούν λογική συνέχεια της ανακοίνωσης αυτής. Μολονότι βασικός στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να αποτραπεί η εκμετάλλευση των ΟΜΚΧ για σκοπούς χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, η ενίσχυση των μέτρων διαφάνειας και λογοδοσίας θα βοηθήσει επίσης την προστασία των οργανισμών αυτών από άλλες μορφές εγκληματικής δραστηριότητας. Κατά συνέπεια, η σύσταση και το πλαίσιο του κώδικα δεοντολογίας πρέπει να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των χορηγών και να ενθαρρύνουν τις δωρεές, και ταυτόχρονα να αποτρέψουν ή τουλάχιστον να μειώσουν τους κινδύνους εγκληματικών δραστηριοτήτων.

[14] COM(2004) 700 της 20.10.2004, βλ. μέρος 5.2

Μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) εξέδωσε μια σειρά «Ειδικών συστάσεων» σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Μία από τις συστάσεις[15] αυτές καλεί τα κράτη μέλη να προβληματιστούν για να βρουν λύσεις για την αντιμετώπιση των ευάλωτων σημείων του μη κερδοσκοπικού τομέα. Στην πράξη, τα κράτη μέλη και οι τρίτες χώρες δυσκολεύτηκαν να εφαρμόσουν αυτή την πτυχή των ειδικών συστάσεων. Στο πλαίσιο της Ειδικής Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) συζητήθηκαν σοβαρά διάφορες πιθανές προσεγγίσεις. Μέχρι σήμερα, τα μέλη της ομάδας FATF δεν κατάφεραν ακόμη να υιοθετήσουν κοινή προσέγγιση για την εφαρμογή της ειδικής σύστασης VIII.

Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών της ΕΕ και άλλα διεθνή όργανα[16] αναγνώρισαν επίσης τη σημασία αυτού του τομέα. Το έγγραφο κοινής στρατηγικής[17] της ΕΕ για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 2004 κάλεσαν την Επιτροπή να προτείνει λύσεις για την αποτροπή της εκμετάλλευσης ΟΜΚΧ για τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών ενεργειών. Η δήλωση του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2005 μετά τις βομβιστικές επιθέσεις στο Λονδίνο ζητεί από το Συμβούλιο να «εγκρίνει κώδικα δεοντολογίας για την πρόληψη της καταχρηστικής χρησιμοποίησης φιλανθρωπικών οργανώσεων από τρομοκράτες».

Λαμβάνοντας υπόψη τις αδυναμίες του μη κερδοσκοπικού τομέα όσον αφορά τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων, η Επιτροπή απευθύνει σύσταση στα κράτη μέλη και τους προτείνει ένα πλαίσιο κώδικα δεοντολογίας για τους ΟΜΚΧ που ασκούν τις δραστηριότητές τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Επιτροπή αντάλλαξε εκτεταμένες απόψεις με τα κράτη μέλη και τον μη κερδοσκοπικό τομέα κατά την επεξεργασία της σύστασης αυτής καθώς και του πλαισίου κώδικα δεοντολογίας και προέβη σε δημόσιες διαβουλεύσεις μέσω του Διαδικτύου που διήρκεσαν 8 εβδομάδες.

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η Επιτροπή πρέπει να ***συνεχίσει τον διάλογο με τον μη κερδοσκοπικό τομέα*** για τη συνέχεια που δοθεί στη σύσταση και στο πλαίσιο κώδικα δεοντολογίας που παρατίθενται στην παρούσα ανακοίνωση.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2006, η Επιτροπή θα συστήσει μια ***άτυπη ομάδα επαφών*** και θα οργανώσει ***διάσκεψη*** με τους αντιπροσώπους του μη κερδοσκοπικού τομέα και τους αρμόδιους φορείς για να διερευνήσει τους διάφορους τρόπους

---

15 Η ειδική σύσταση VIII ορίζει τα εξής: « … δεδομένου ότι οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι, οι χώρες πρέπει να εξασφαλίσουν ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται i) από τρομοκρατικές οργανώσεις που παρουσιάζονται ως νομικές οντότητες, ii) για να εκμεταλλεύονται νομικές οντότητες ως μέσα χρηματοδότησης της τρομοκρατίας … και iii) τέλος για να αποκρύπτουν ή να επικαλύπτουν την παράνομη πορεία νόμιμων κεφαλαίων που προορίζονται για τρομοκρατικές οργανώσεις».

16 Η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης στην ειδική της σύσταση VIII. Υπουργοί οικονομικών της ομάδας των 8, "Δήλωση των υπουργών οικονομικών" της Ντοβίλ της 17ης Μαΐου 2003. Υπουργοί δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων της ομάδας των 8, "Σύσταση για την ενίσχυση του νομικού πλαισίου για την πρόληψη τρομοκρατικών επιθέσεων", Ουάσινγκτον, 11 Μαΐου 2004.

17 Βλ. υποσημείωση 4

εφαρμογής των αρχών που προβλέπονται στη σύσταση και στο πλαίσιο του κώδικα δεοντολογίας.

Επίσης, πρέπει να συνεχιστούν οι συζητήσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με τη δυνατότητα ανάπτυξης εταιρικής σχέσης μεταξύ των ΟΜΚΧ και των κρατικών αρχών, ώστε να επιτευχθεί η ***κατάλληλη ισορροπία για τον μη κερδοσκοπικό τομέα μεταξύ καταστατικής ρύθμισης και αυτορύθμισης***.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εμβαθύνει τον προβληματισμό της σχετικά με το κατά πόσο ***σε ορισμένες περιστάσεις, η κοινοτική χρηματοδότηση ΟΜΚΧ*** πρέπει να συνοδεύεται με μέτρα μεγαλύτερης διαφάνειας και λογοδοσίας.

Η Επιτροπή θα ***αξιολογήσει τα αποτελέσματα της σύστασης και του πλαισίου κώδικα δεοντολογίας*** τρία έτη μετά από την έγκρισή τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σύσταση προς τα κράτη μέλη και πλαίσιο κώδικα δεοντολογίας για τους ΟΜΚΧ σχετικά με την ενίσχυση των μέτρων διαφάνειας και λογοδοσίας στον μη κερδοσκοπικό τομέα για την πρόληψη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλων μορφών εγκληματικής δραστηριότητας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο μη κερδοσκοπικός τομέας εκτελεί εργασίες ζωτικού ανθρωπιστικού χαρακτήρα και άλλες δημόσιες εργασίες που είναι απαραίτητες για τους πολίτες σε ορισμένους θεμελιώδεις τομείς. Οι ΟΜΚΧ είναι σημαντικά μέρη των δημοκρατικών κοινωνιών και συχνά εκτελούν κρίσιμα καθήκοντα που δεν μπορούν να αναλάβουν άλλα είδη οργανισμών ή δημόσιων οργάνων.

Ωστόσο, έχει αποδειχθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις οι ΟΜΚΧ έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών σκοπών[18] και ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, εφαρμόστηκαν διοικητικά μέτρα δέσμευσης[19] για την πρόληψη αυτής της εκμετάλλευσης. Οι τρομοκράτες και οι τρομοκρατικές οργανώσεις μπορούν να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση μέσω διαφόρων πηγών. Χρήματα μπορούν να κυκλοφορούν μέσω του χρηματοπιστωτικού τομέα, μέσω ηλεκτρονικών μεταφορών, μέσω εναλλακτικών συστημάτων αποστολής χρημάτων και μέσω διακινητών κεφαλαίων, αλλά η κυκλοφορία και η συγκέντρωση κεφαλαίων μπορεί να γίνεται επίσης υπό την κάλυψη ΟΜΚΧ. Η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης, στην έκθεσή της σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τις τυπολογίες καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας 2003-2004, δήλωσε ότι *«Οι μελέτες των περιπτώσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του οικονομικού έτους σχετικά με τις τυπολογίες απέδειξαν σαφώς ότι οι ΟΜΚΧ μπορούν να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης με πολλούς τρόπους και για διάφορους σκοπούς στο πλαίσιο της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Πρώτον, οι ΟΜΚΧ μπορούν να χρησιμοποιούνται από τρομοκράτες και τρομοκρατικές οργανώσεις για τη συγκέντρωση κεφαλαίων, όπως συνέβη στην περίπτωση πολλών μεγάλων ΟΜΚΧ, τα περιουσιακά στοιχεία των οποίων δεσμεύθηκαν σύμφωνα με την απόφαση 1373 (2001) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. […] Ορισμένοι εμπειρογνώμονες επισήμαναν τη σημασία που έχει η ανεπίσημη συγκέντρωση κεφαλαίων σε πολλές εθνικές ή θρησκευτικές κοινότητες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται όσον αφορά την ακριβή παρακολούθηση αυτών των κεφαλαίων. […] Οι ΟΜΚΧ μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν από τρομοκράτες για τη διακίνηση κεφαλαίων. […] Τέλος, οι ΟΜΚΧ μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για*

---

18 Εμπειρογνώμονες της Ειδικής Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) μελέτησαν περιπτώσεις καταχρηστικής χρησιμοποίησης ΟΜΚΧ για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, για παράδειγμα στην *Έκθεση σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τυπολογίες καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας 2003-2004 που είναι διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο* http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/19/11/33624379.PDF. Άλλα παραδείγματα μπορούν να βρεθούν στις εκθέσεις έρευνας των φιλανθρωπικών προγραμμάτων της Επιτροπής για την Αγγλία και την Ουαλία στον δικτυακό τόπο:
http://www.charitycommission.gov.uk/investigations/inquiryreports/inqreps.asp

19 Τα μέτρα δέσμευσης βασίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 881/2002 της 27ης Μαΐου 2002 (ΕΕ L 139 της 29.5.2002, σ. 9) όπως τροποποιήθηκε, ή στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 της 27ης Δεκεμβρίου 2001 (ΕΕ L 344 της 28.12.2001, σ. 70) όπως τροποποιήθηκε.

την παροχή υλικοτεχνικής υποστήριξης σε τρομοκράτες ή για την κάλυψη των δραστηριοτήτων τους.»[20]

Η εφαρμογή αυστηρότερων και πιο συστηματικών πρότυπων διαφάνειας και λογοδοσίας από τους ΟΜΚΧ θα προστατέψει περισσότερο τον μη κερδοσκοπικό τομέα από τις εγκληματικές δραστηριότητες. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να βρεθεί μια προσέγγιση που να ελαχιστοποιεί τους κίνδυνους καταχρηστικής χρησιμοποίησης του μη κερδοσκοπικού τομέα χωρίς την υπέρμετρη επιβάρυνσή του. Οι βασικές αρχές της ανακοίνωσης αυτής δεν πρέπει καθόλου να ερμηνευθούν με τρόπο που να περιορίζει την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στους κανόνες προστασίας των δεδομένων. Επίσης, η εφαρμογή της σύστασης προς τα κράτη μέλη και του πλαισίου κώδικα δεοντολογίας δεν πρέπει να παρεμποδίζει την αποτελεσματική παροχή έκτακτης βοήθειας και, ενδεχομένως, άλλων δραστηριοτήτων από τους ΟΜΚΧ. Χρειάζεται προσοχή ώστε να μην γίνει τίποτε που να υπονομεύσει το έργο ή να βλάψει τη φήμη της μεγάλης πλειοψηφίας των ΟΜΚΧ που ασκούν νόμιμα τις δραστηριότητές τους σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο.

Οι ΟΜΚΧ στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζουν μεγάλη ανομοιομορφία από πλευράς μεγέθους και νομικής μορφής[21]. Για τους σκοπούς της σύστασης προς τα κράτη μέλη και του πλαισίου κώδικα δεοντολογίας, οι ΟΜΚΧ πρέπει να νοούνται ως οργανώσεις, φυσικά πρόσωπα ή νομικά καθεστώτα βασικός σκοπός των οποίων είναι «η συγκέντρωση ή/και η αποδέσμευση κεφαλαίων για φιλανθρωπικούς, θρησκευτικούς[22], πολιτιστικούς, εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς ή σωματειακούς σκοπούς, ή για άλλα είδη αγαθοεργιών"[23]. Λόγω της ποικιλομορφίας των ΟΜΚΧ, πρέπει να αποφεύγεται κάθε πολύ «γενικευμένη» προσέγγιση[24]. Επίσης, η σύσταση και το πλαίσιο του κώδικα δεοντολογίας δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να παρεμποδίζουν τις νόμιμες διασυνοριακές δραστηριότητες ΟΜΚΧ. Επομένως, στόχος της ευρωπαϊκής προσέγγισης είναι η καθιέρωση κοινών αρχών επί των οποίων να μπορούν να βασίζονται τα εθνικά μέτρα.

2. ΣΥΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στόχος της σύσταση που ακολουθεί είναι να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αξιολογήσουν τις προόδους που επιτεύχθηκαν στον τομέα της καταχρηστικής χρησιμοποίησης ΟΜΚΧ για τη

---

20 Βλ. σ. 8-10 στην Έκθεση σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τις τυπολογίες καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας 2003-2004 στον δικτυακό τόπο http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/19/11/33624379.PDF

21 Οι ποικιλομορφία του τομέα περιγράφεται ήδη στην ανακοίνωση της Επιτροπής "Προώθηση του ρόλου των σωματείων και των ιδρυμάτων στην Ευρώπη" COM (1997) 241.

22 Η δήλωση 11 που προσαρτάται στο παράρτημα της συνθήκης του Άμστερνταμ ορίζει ότι «Η Ευρωπαϊκή Ένωση σέβεται και δεν θίγει το καθεστώς που έχουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο οι εκκλησίες και οι θρησκευτικές ενώσεις ή κοινότητες στα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σέβεται παρομοίως το καθεστώς των φιλοσοφικών και μη ομολογιακών οργανώσεων.»

23 Με βάση τον ορισμό που δίνεται από την Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης, σύσταση VIII, έγγραφο για τις βέλτιστες πρακτικές.

24 Για να αποφευχθεί η προσέγγιση αυτή, προτείνεται η καταχώριση των ΟΜΚΧ που επιθυμούν να τυγχάνουν ειδικής φορολογικής μεταχείρισης, να έχουν πρόσβαση σε δημόσιες επιχορηγήσεις και το δικαίωμα δημόσιας συγκέντρωσης κεφαλαίων. Ο κώδικας δεοντολογίας τονίζει την εφαρμογή απλουστευμένων κανόνων λογιστικής και υποβολής εκθέσεων για τους ΟΜΚΧ κάτω ενός ορισμένου μεγέθους.

χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων και να καθορίσουν τα λοιπά μέτρα που μπορούν να λάβουν σε εθνικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν τους ΟΜΚΧ να εφαρμόζουν μέτρα μεγαλύτερης διαφάνειας και λογοδοσίας στην καθημερινή τους διαχείριση με σκοπό τη μείωση της καταχρηστικής τους εκμετάλλευσης για εγκληματικές δραστηριότητες. Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι ο μη κερδοσκοπικός τομέας είναι απόλυτα σύμφωνος για την εφαρμογή αυτών των αρχών σε εθνικό επίπεδο.

2.1. Παρακολούθηση του μη κερδοσκοπικού τομέα

– Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν ότι ελέγχουν τον μη κερδοσκοπικό τους τομέα. Αυτός ο ρόλος παρακολούθησης μπορεί να ανατεθεί είτε σε ένα ενιαίο δημόσιο όργανο είτε στις ήδη υπάρχουσες αρχές ή σε όργανα αυτορρύθμισης.

– Τα όργανα που είναι επιφορτισμένα με την παρακολούθηση του κερδοσκοπικού τομέα, ή μέρος του, πρέπει να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική συνεργασία σε εθνικό επίπεδο. Σ'αυτό το πλαίσιο αυτό, τα όργανα αυτά πρέπει:

- να χρησιμοποιούν συστήματα καταχώρισης, προσπελάσιμα από το κοινό, για όλους τους ΟΜΚΧ που λειτουργούν στο έδαφός τους και που επιθυμούν να τυγχάνουν ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης, να έχουν πρόσβαση σε δημόσιες επιχορηγήσεις και το δικαίωμα δημόσιας συγκέντρωσης κεφαλαίων. Αυτά τα συστήματα καταχώρισης μπορούν να λειτουργούν σε εθνικό, περιφερειακό ή δημοτικό επίπεδο. Ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι η καταχώριση των ΟΜΚΧ πρέπει να γίνεται με βάση την αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι. Έτσι, η καταχώριση μπορεί να πάρει τη μορφή κοινοποίησης καταστατικού και όχι προέγκρισης καταστατικού,

- να προσδιορίζουν τις υφιστάμενες απαιτήσεις σχετικά με τους ΟΜΚΧ, ώστε να αποφεύγεται ο διπλασιασμός των υποχρεώσεων καταχώρισης ή υποβολής στοιχείων,

- να προσδιορίζουν τις κατηγορίες ΟΜΚΧ οι οποίες δεν εμπίπτουν στα συστήματα καταχώρισής τους και να μειώνουν τους κινδύνους που μπορεί να δημιουργήσουν αυτά τα νομικά κενά,

- να παρέχουν καθοδήγηση στους ΟΜΚΧ σχετικά με τη διαφάνεια των οικονομικών συναλλαγών και τα ευάλωτα σημεία του τομέα,

- να εξασφαλίζουν τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων οργάνων όσον αφορά τις έρευνες σχετικά με την καταχρηστική εκμετάλλευση ΟΜΚΧ. Οι έρευνες αυτές πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες ποινικές διαδικασίες. Τα αρμόδια όργανα πρέπει να έχουν και αυτά τη δυνατότητα να αξιολογούν τους κινδύνους καταχρηστικής εκμετάλλευσης συγκεκριμένων ΟΜΚΧ,

- η εφορία πρέπει να ενθαρρύνεται να προβαίνει στην επανεξέταση των ΟΜΚΧ που τυγχάνουν ειδικής φορολογικής μεταχείρισης, με βάση το μέγεθος και τη δραστηριότητα του οργανισμού.

2.2. Ενθάρρυνση της συμμόρφωσης με τον κώδικα δεοντολογίας

Για την προώθηση της συμμόρφωσης με τον κώδικα αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα εξής στοιχεία:

– Η καταχώριση καθώς και η ενίσχυση των πρότυπων διαφάνειας και λογοδοσίας ***προσδίδουν ορατό καθεστώς στους ΟΜΚΧ*** και συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού καθώς και στην αξιοπιστία των μη κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων,

– ***Το καθεστώς ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης, η παροχή δημόσιων επιχορηγήσεων και το δικαίωμα δημόσιας συγκέντρωσης κεφαλαίων*** μπορούν να προσφέρονται σε όλους τους ΟΜΚΧ που τηρούν την υποχρέωση καταχώρισης και που συμμορφώνονται με τα μέτρα διαφάνειας και λογοδοσίας. Για την εξασφάλιση της τήρησης των παραπάνω διατάξεων, θα μπορούσε να καταρτιστεί υπόδειγμα πιστοποίησης όπως περιγράφεται παρακάτω,

– Στο μέλλον, μπορεί να εξεταστεί η σκοπιμότητα να συμπεριληφθούν οι αρχές διαφάνειας και λογοδοσίας που προτείνονται στο πλαίσιο κώδικα δεοντολογίας ***στα διαθέσιμα σήματα ή στα σήματα που πρόκειται να δημιουργηθούν***. Στόχος των συστημάτων αυτών, η διαχείριση των οποίων μπορεί να γίνεται από δημόσια ή ιδιωτικά όργανα, θα είναι να εξετάζουν κατά πόσο οι ΟΜΚΧ συμμορφώνονται με τα μέτρα διαφάνειας και λογοδοσίας,

– Τα ***ιδιωτικά όργανα εποπτείας ή οι οργανισμοί που καλύπτουν τους ΟΜΚΧ*** πρέπει να ενθαρρύνονται να καταρτίζουν σφραγίδες έγκρισης ή άλλους μηχανισμούς για τους ΟΜΚΧ που συμμορφώνονται με τις αρχές του πλαισίου κώδικα δεοντολογίας.

2.3. Ευαισθητοποίηση και ευάλωτα σημεία των ΟΜΚΧ σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων

Σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες,[25] η καταχρηστική χρησιμοποίηση του μη κερδοσκοπικού τομέα εξακολουθεί να είναι μία από τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται από τρομοκράτες για τη συγκέντρωση κεφαλαίων με σκοπό τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους: Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη και οι ΟΜΚΧ να είναι πλήρως ενημερωμένοι για τον τρόπο με τον οποίο οργανισμοί μπορούν να γίνονται αντικείμενο καταχρηστικής εκμετάλλευσης για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων.

– Οι ΟΜΚΧ πρέπει να ενθαρρύνονται να **αξιολογούν τις υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές τους** για να μπορούν να προστατεύονται καλύτερα από καταχρήσεις για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων,

– Με τη συμμετοχή των βασικών φορέων του μη κερδοσκοπικού τομέα, τα κράτη μέλη πρέπει να καθιερώσουν **προγράμματα ευαισθητοποίησης για ΟΜΚΧ** σχετικά με τους κινδύνους και τα ευάλωτα σημεία του τομέα,

---

[25] Βλ. για παράδειγμα το έγγραφο περιορισμένης κυκλοφορίας της Ευρωπόλ της 1ης Ιουνίου «Overview of the fight against financing of terrorism in the European Union ».

– **Πρέπει να παρέχονται συμβουλές στον ιδιωτικό τομέα** (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, λογιστές, ορκωτούς ελεγκτές, δικηγόρους που ασχολούνται με τον μη κερδοσκοπικό τομέα), ώστε να διευκολύνεται η διαπίστωση ύποπτων δραστηριοτήτων ή συναλλαγών, καθώς και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται συνήθως από τους τρομοκράτες για να διεισδύουν σε ΟΜΚΧ.

2.4. Έρευνες σχετικά με την καταχρηστική εκμετάλλευση ΟΜΚΧ

Οι έρευνες πρέπει να είναι ανάλογες με τη σημασία τους εμφανούς κινδύνου και να τηρούν τις ισχύουσες ποινικές διαδικασίες.

– Η συνεργασία ή/και η ανταλλαγή πληροφοριών ***σε εθνικό επίπεδο*** πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να καθοδηγείται και να συντονίζεται από μια από τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των ΟΜΚΧ, συμπεριλαμβανομένων της εφορίας, της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Για να διευκολυνθεί η ανταλλαγή πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο, πρέπει να ορισθεί ένα πρόσωπο σε κάθε μια από τις υπηρεσίες αυτές που να αποτελεί ενιαίο σημείο επαφής για τους σκοπούς της ανταλλαγής πληροφοριών σε περιπτώσεις καταχρηστικής χρησιμοποίησης ΟΜΚΧ για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Για την εξασφάλιση γρήγορων και αποτελεσματικών ανταλλαγών, απαιτείται η δημιουργία ειδικών διαύλων επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών αυτών.

– Η συνεργασία ή/και η ανταλλαγή πληροφοριών ***στο επίπεδο της ΕΕ ή σε διεθνές επίπεδο*** πρέπει να στηρίζονται σε δίκτυο ενιαίων σημείων επαφής στο πλαίσιο των υπηρεσιών επιβολής του νόμου με εμπειρογνωμοσύνη στον τομέα της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και καλή γνώση του τομέα των ΟΜΚΧ. Η Επιτροπή θα προωθήσει τη χρησιμοποίηση των υφιστάμενων δικτύων συνεργασίας ή/και ανταλλαγής πληροφοριών στο επίπεδο της ΕΕ από τις αρχές επιβολής του νόμου και, ενδεχομένως, από άλλα αρμόδια όργανα για τη διεξαγωγή ερευνών σχετικά με ενδεχόμενη καταχρηστική εκμετάλλευση ΟΜΚΧ. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) θα μπορούσε να παίξει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών. Ο ρόλος της *CEPOL (Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία)* θα μπορούσε να είναι ουσιαστικός στην εκπαίδευση των ανώτερων αστυνομικών στελεχών, ώστε να βελτιώσουν τις γνώσεις τους σχετικά με τα ευάλωτα σημεία του τομέα, τις τυπολογίες των καταχρήσεων και την προώθηση της συνεργασίας ή/και της ανταλλαγής πληροφοριών.

3. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟ ΤΟΜΕΑ - ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΜΚΧ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ

Η εφαρμογή υψηλότερων επιπέδων διαφάνειας και λογοδοσίας στον μη κερδοσκοπικό τομέα θα μπορούσε να μειώσει τις δυνατότητες εγκληματικών δραστηριοτήτων. Μια σημαντική μερίδα των ΟΜΚΧ τηρεί ήδη το μεγαλύτερο μέρος των απαιτήσεων που προβλέπονται στην παρούσα ανακοίνωση και πολλοί οργανισμοί έχουν ήδη υιοθετήσει δικούς τους κώδικες δεοντολογίας. Με την εφαρμογή αυτών των κανόνων, οι ΟΜΚΧ αποδεικνύουν την ευθύνη που έχουν σε σχέση με τη γενναιοδωρία του κοινού και προφυλάσσονται από τις εγκληματικές δραστηριότητες. Έτσι, ο κύριος στόχος των απαιτήσεων αυτού του πλαισίου κώδικα δεοντολογίας είναι η εξεύρεση κοινών γενικών ελάχιστων πρότυπων διαφάνειας για τους ΟΜΚΧ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η ενθάρρυνση των συζητήσεων στον τομέα αυτό.

– Οι ΟΜΚΧ πρέπει να συνεχίσουν την ***αποστολή στόχο*** που έχουν αναλάβει και να χρησιμοποιούν τους πόρους που διαθέτουν για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

– Η ευθύνη συμμόρφωσης προς τις κείμενες νομικές διατάξεις πρέπει να εμπίπτει στις υποχρεώσεις του ***ανώτερου διοικητικού οργάνου*** του οργανισμού.

– Όλοι οι ΟΜΚΧ πρέπει να καταρτίσουν ***έγγραφο με δεδομένα αναγνώρισης*** του οργανισμού. Το έγγραφο αυτό πρέπει να ενημερώνεται τακτικά και να διατίθεται στην έδρα του ΟΜΚΧ. Οι ΟΜΚΧ πρέπει να στέλνουν αυτά τα δεδομένα αναγνώρισης στο όργανο που είναι επιφορτισμένο με την καταχώριση. Το όργανο αυτό πρέπει να ενημερώνεται για όλες τις τροποποιήσεις των βασικών χαρακτηριστικών του ΟΜΚΧ και της εκκαθάρισής του (μαζί με δήλωση του τρόπου με τον οποίο θα διανεμηθούν τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του ΟΜΚΧ).

Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να προσδιορίζουν με σαφήνεια τον ΟΜΚΧ. Εκτός από την επίσημη ονομασία του ΟΜΚΧ, πρέπει να περιλαμβάνονται όλα τα ακρωνύμια που χρησιμοποιούνται συνήθως για την αναγνώριση του οργανισμού ή κάθε άλλη ανεπίσημη ονομασία, η εταιρική επωνυμία και ο αριθμός καταχώρισης (αν υπάρχει). Επίσης, πρέπει να αναφέρεται η διεύθυνση της εταιρικής έδρας, ο αριθμός τηλεφώνου, φαξ, ο δικτυακός τόπος καθώς και οι προηγούμενες διευθύνσεις και οι αλλαγές διεύθυνσης. Επίσης, πρέπει να περιλαμβάνονται τα στοιχεία των υποκαταστημάτων του οργανισμού. Επιπλέον, πρέπει να δηλώνονται οι γενικοί στόχοι, οι πολιτικές και οι προτεραιότητες (αποστολή στόχος) του ΟΜΚΧ καθώς και η περιγραφή της οργανωτικής δομής και της δομής λήψης αποφάσεων που διαθέτει – με αναφορά του μεγέθους του και των συστημάτων εσωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου. Το έγγραφο αυτό πρέπει να αναφέρει το όνομα των διευθυντών ή/και των μελών της εκτελεστικής επιτροπής ή άλλων αρμόδιων λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του οργανισμού καθώς και τις αρμοδιότητές τους. Ενδεχομένως, πρέπει να προσδιορίζεται και ο πραγματικός δικαιούχος του ΟΜΚΧ.

Ο κατάλογος των αριθμών των τραπεζικών λογαριασμών που έχουν ανοιχθεί στο όνομα του ΟΜΚΧ και όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να τηρούνται με εμπιστευτικό τρόπο στο μητρώο και στην έδρα του ΟΜΚΧ.

– Οι ΟΜΚΧ πρέπει να εφαρμόζουν ***κατάλληλο σύστημα τήρησης λογαριασμών*** και να καταρτίζουν ***ετήσιες δημοσιονομικές καταστάσεις*** εσόδων και των δαπανών. Κάθε χρόνο πρέπει να καταρτίζουν ***έκθεση*** που να περιέχει την περιγραφή και τον προϋπολογισμό των δραστηριοτήτων, τα έργα που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου οικονομικού έτους καθώς και δήλωση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα παραπάνω ευνόησαν την επίτευξη των γενικών στόχων των ΟΜΚΧ. Για να αποφεύγεται η επιβάρυνση των ΟΜΚΧ με υπερβολικές διοικητικές απαιτήσεις, πρέπει να εφαρμόζονται ***απλουστευμένοι κανόνες λογιστικής και υποβολής εκθέσεων*** στους ΟΜΚΧ κάτω ενός ορισμένου μεγέθους[26]. Οι δημοσιονομικές καταστάσεις και οι εκθέσεις πρέπει να είναι διαθέσιμες στην έδρα του ΟΜΚΧ και να είναι προσπελάσιμες από τις δημόσιες αρχές που έχουν την ευθύνη εποπτείας, κατόπιν αιτήσεώς τους.

[26] Τα κράτη μέλη μπορεί να προσδιορίζουν άλλα κριτήρια (π.χ. τομείς δραστηριότητας) για τους ΟΜΚΧ που υπόκεινται σε απλουστευμένους κανόνες λογιστικής και υποβολής εκθέσεων.

– Οι ετήσιες δημοσιονομικές καταστάσεις και οι εκθέσεις, τα πρακτικά των συναντήσεων των οργάνων λήψης αποφάσεων και οι φάκελοι των διαδρομών ελέγχου [27] πρέπει να ***τηρούνται τουλάχιστον επί 5 έτη*** στην καταστατική έδρα του ΟΜΚΧ.

– Οι ΟΜΚΧ πρέπει να χρησιμοποιούν ***επίσημους διαύλους*** για το σύνολο των συναλλαγών τους, κάθε φορά που υπάρχει εύλογη πιθανότητα χρησιμοποίησης του επίσημου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Στο μέτρο του δυνατού, όλα τα ποσά που γίνονται δεκτά πρέπει να κατατίθενται σε τραπεζικούς λογαριασμούς και οι εκταμιεύσεις κεφαλαίων να γίνονται μέσω αυτών των τραπεζικών λογαριασμών.

– Όλοι οι ΟΜΚΧ πρέπει να τηρούν τον κανόνα ***«Να γνωρίζετε τους δικαιούχους σας καθώς και τους ΟΜΚΧ που συνδέονται με τον δικό σας οργανισμό»***, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι οι ΟΜΚΧ πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να ελέγχουν την ταυτότητα, τα στοιχεία και την αξιοπιστία των δικαιούχων τους καθώς και των ΟΜΚΧ που είναι συνδεδεμένοι μαζί τους. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να υπάρχει πρόβλεψη ότι πριν από τη χρηματική καταβολή, οι ΟΜΚΧ πρέπει να εξακριβώνουν τόσο εάν ο εν δυνάμει δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να ολοκληρώσει τον φιλανθρωπικό σκοπό της χορήγησης όσο και να προστατεύει τα κεφάλαια από καταχρήσεις που δεν έχουν σχέση με φιλανθρωπικούς σκοπούς. Στο μέτρο του δυνατού, οι ΟΜΚΧ πρέπει να προβλέπουν ότι οι γενικοί όροι της επιχορήγησης αποτελούν αντικείμενο γραπτής συμφωνίας και να προβαίνουν σε συνεχή παρακολούθηση.

– Οι ΟΜΚΧ πρέπει να τηρούν πλήρεις και ακριβείς ***διαδρομές ελέγχου για τα κεφάλαια*** που μεταφέρονται εκτός από την περιοχή ή/και χώρα της δικαιοδοσίας τους καθώς και για τα κεφάλαια που διαβιβάζονται σε άτομα που διεκπεραιώνουν υπηρεσίες για λογαριασμό του ΟΜΚΧ διατάκτη. Συγκεκριμένα, μπορεί να προβλεφθεί η υποχρέωση να τηρείται κατάλληλο αρχείο όλων των οικονομικών συναλλαγών που προορίζονται για άμεσους ενδιάμεσους φορείς, οργανισμούς ή πρόσωπα.

[27] Όπως περιγράφεται στο σημείο που αφορά τις απαιτήσεις που πρέπει να τηρούνται για τις *διαδρομές ελέγχου σχετικά με τα κεφάλαια.*